

לאומי | ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים ליום 30 בספטמבר 2016

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il
אודות < מידע כספי ואסיפות > גילויים פיקוחיים נוספים < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגיד	
268	שינויים בדירקטוריון
270	המבקר הפנימי
ב. פרטים נוספים	
271	מדיניות תגמול נושאי משרה
272	השליטה בבנק
273	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
275	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
302	דירוג אשראי
ג. נספחים	
303	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

ביום 24 בינואר 2016 מר משה דברת חדל לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 11 ביולי 2016 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק, שעל סדר יומה נדונו בין היתר, בחירת שלושה דירקטורים לדירקטוריון הבנק במעמד "דירקטור אחר" (דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(3) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "פקודת הבנקאות" ו-"דירקטור אחר") לתקופה של שלוש שנים ("האסיפה הכללית השנתית"). רשימת המועמדים לכהונה כדירקטורים הוצעה על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאים, שמונתה לפי סעיף 36א לחוק הבנקאות (להלן "הוועדה למינוי דירקטורים") וכללה את 1. מר דוד ברודט, אשר צפוי היה לסיים את כהונתו ב-22 ביולי 2016. 2. מר יואב נרדי, אשר צפוי היה לסיים את כהונתו ביום 22 ביולי 2016. 3. גב' אסתר לבנון. 4. גב' רגינה אונגר.

בנוסף, בהתאם להוראות סעיף 11 ד(א)(3) לפקודת הבנקאות, אוצר התיישבות היהודים בע"מ, שהינה בעלת מניות המחזיקה כ-4.81% מהון הבנק, הציעה את גב' ד"ר יופי תירוש כמועמדת מטעמה לכהונה בדירקטוריון הבנק.

למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 10 באפריל 2016 (אסמכתא: 01-045841-2016) ומיום 4 במאי 2016 (אסמכתא: 01-2016-058591).

באסיפה הכללית השנתית נבחרו מחדש הדירקטורים המכהנים מר ד. ברודט ומר י. נרדי במעמד של דירקטור אחר לתקופה של שלוש שנים. כן נבחרה גב' א. לבנון במעמד של דירקטור אחר לתקופה של שלוש שנים. גב' לבנון החלה את כהונתה כדירקטורית בבנק ביום 7 בספטמבר 2016, לאחר קבלת אישור המפקחת על הבנקים.

ביום 7 ביולי 2016 אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של מר דוד ברודט כיו"ר הדירקטוריון וזאת עד למועד קבלת אישור או אי התנגדות המפקחת על הבנקים כאמור, למועמד האחרון מבין אלו שנבחרו לכהונה כדירקטורים באסיפה הכללית השנתית. ביום 12 בספטמבר 2016, החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר דוד ברודט לכהן כיו"ר הדירקטוריון, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים החל ממועד סיום כהונתו הנוכחית 22 ביולי 2016. זאת בכפוף לקבלת אישור או העדר התנגדות של בנק ישראל. אישור בנק ישראל כאמור התקבל ביום 14 בנובמבר 2016.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא 01-078028-2016) ומיום 12 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 01-2016-121924).

במהלך ינואר-פברואר 2017 צפויים לסיים את כהונתם כדירקטורים בבנק, ה"ה פרופ' ג. שלו, גב' נ. סגל ומר ש. חרמש.

ביום 26 בספטמבר 2016, פרסם הבנק דיווח מיידי בדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת, שעל סדר יומה נדונו, בין היתר, הנושאים הבאים: א. בחירת שני דירקטורים לדירקטוריון הבנק במעמד "דירקטור אחר" לתקופה של שלוש שנים. רשימת המועמדים לכהונה כדירקטורים במעמד "דירקטור אחר" הוצעה על ידי: (1) הוועדה למינוי דירקטורים (2) אוצר התיישבות היהודים בע"מ, שהינה בעלת מניות המחזיקה כ-4.81% מהון הבנק, אשר הציעה מועמד אחד מטעמה. ב. בחירת דירקטור חיצוני אחד לדירקטוריון הבנק, בהתאם לקבוע בחוק החברות (להלן: "דח"צ"), אשר עומד גם בתנאי הכשירות של דירקטור חיצוני בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301 לתקופה של שלוש שנים. המועמדים לכהונת דח"צ הוצעו על ידי הוועדה למינוי דירקטורים.

ביום 3 בנובמבר 2016, התקיימה האסיפה הכללית המיוחדת אשר בחרה את מר יצחק שריר וגב' אסתר דומינסיני לכהן כדירקטורים במעמד דירקטור אחר לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקחת על הבנקים, או אי התנגדותה, ולא לפני יום 5 בינואר 2017 ואת מר יצחק אידלמן לכהן כדח"צ לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקחת על הבנקים, או אי התנגדותה, לא לפני יום 1 בפברואר 2017.

לפרטים נוספים בדבר הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת ראה דיווח מייד מיום 1 באוגוסט 2016 (אסמכתא: 2016-01-094978). לפרטים נוספים בדבר האסיפה הכללית המיוחדת ובדבר המועמדים המוצעים ראה דיווח מייד מתאריכים 26 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-128920) 13 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 2016-01-064572) ו-21 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 2016-01-066408). לפרטים נוספים בדבר תוצאות האסיפה הכללית ראה דיווח מייד מיום 3 בנובמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-072231).

כיום, מונה הדירקטוריון 15 דירקטורים.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח הכספי לשנת 2015.

תוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2016 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 28 בדצמבר 2015, ואושרה בוועדה ביום 31 בדצמבר 2015, והוגשה לדירקטוריון ביום 5 בינואר 2016 ואושרה בדירקטוריון ביום 10 בינואר 2016.

הדוח השנתי של המבקר הפנימי לשנת 2015 הוגש לוועדת הביקורת ביום 18 בפברואר 2016 ונדון בוועדה ביום 23 בפברואר 2016, והוגש לדירקטוריון ביום 2 במרס 2016 ונדון בדירקטוריון ביום 10 במרס 2016.

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים של חברות הבנות בארץ לשנת 2015 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 30 במרס 2016 ונדונו בוועדה ביום 3 באפריל 2016.

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים בשלוחות חו"ל לשנת 2015 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 4 במאי 2016 ונדונו בוועדה ביום 8 במאי 2016.

דוח המבקר הפנימי למחצית הראשונה של שנת 2016 הוגש לוועדת הביקורת ביום 25 באוגוסט 2016 ונדון בוועדת הביקורת ביום 30 באוגוסט 2016, ודווח בדירקטוריון ביום 30 באוקטובר 2016.

מדיניות תגמול נושאי משרה

ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק מדיניות התגמול חדשה לנושאי המשרה בבנק שתחול החל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד לתום שנת 2019 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה"), וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול. מדיניות התגמול החדשה מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה 301A המתוקנת להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ז-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

במדיניות התגמול החדשה נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק, והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע, שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע, ובכלל זה: מענק שנתי מותנה ביצועים; מענק איכותי; ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. לגבי יו"ר הדירקטוריון ולגבי המנכ"ל הראשי של הבנק, נקבע שהם לא יהיו זכאים למענק שנתי משתנה, אולם יכול שיהיו זכאים לתשלום נוסף - רכיב קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות בסכום השווה לפער שבין התגמול המקסימלי שניתן יהיה לשלם על פי דין לעלות העסקתם השוטפת.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבלו בתקרה של 6 משכורות חודשיות בשנה (ובנוסף משכורת אחת כמענק מיוחד) ולדירקטוריון הבנק הסמכות להפחית את המענק המותנה בביצועים בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, נקבע במדיניות התגמול החדשה, בהתאם להוראה 301A, מנגנון של השבת המענקים המשתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

עוד נקבעו במסגרת מדיניות התגמול החדשה הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה והתנאים לשחרור מענקים שנדחו, אשר יחולו גם על מענקים שנדחו בטרם כניסת תכנית התגמול החדשה לתוקף.

כמו כן, מדיניות התגמול כוללת הוראות לעניין השמירה על זכויות שנצברו עבור תקופת העסקה שקדמה ליום 12 באוקטובר 2016, לרבות זכויות שישולמו בעת פרישה (כגון: פיצויים מוגדלים, פנסיה מוקדמת ופנסיית זקנה תקציבית) וכן הוראות לעניין אפשרות הקפאת זכויות כאמור והפקדתם בקופה חיצונית, אשר תשלם את הזכויות שנצברו במועד שייקבע לכך. מדיניות התגמול כוללת הוראות לעניין סמכות הדירקטוריון לאשר העסקה מחדש של נושאי משרה, לרבות המנכ"ל, אם וככל שנושאי משרה יחליטו לסיים את כהונתם בבנק לשם שמירה על זכויות שנצברו להם בגין תקופת העסקה שעד ליום 12 באוקטובר 2016.

למידע נוסף לגבי מדיניות התגמול החדשה, ראה דוח זימון האסיפה הכללית המיוחדת של הבנק אשר פורסם ביום 26 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-128920).

למידע בנוגע למדיניות התגמול שהיתה בתוקף עד ליום 12 באוקטובר 2016, ראה [בדוח הכספי לשנת 2015 פרק מדיניות תגמול נושאי משרה ועובדים מרכזיים \(עמודים 474-472\)](#).

למידע בנוגע לעדכון תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון ושל המנכ"ל הראשי ראה [בדוח הכספי, ביאור 16](#).

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדיון, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-077410).

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 11 ביולי 2016 התקיימה האסיפה הכללית השנתית אשר הוחלט בה, בין היתר, על מינוי מחדש של רואי חשבון המבקרים ועל מינוי דירקטורים לדירקטוריון הבנק, כמפורט בפרק "שינויים בדירקטוריון" לעיל.

למידע לגבי ההחלטות שאושרו באסיפה הכללית השנתית ראה דיווח מידי בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 11 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-079798).

ביום 3 בנובמבר 2016, התקיימה אסיפה כללית מיוחדת בה נתקבלו החלטות בנושאים כדלקמן: (1) בחירת שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר", כמפורט לעיל בפרק "שינויים בדירקטוריון"; (2) מינוי ד"ר צ' אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, תשנ"ט-1999, כמפורט לעיל בפרק "שינויים בדירקטוריון"; (3) אישור תיקונים לתקנון הבנק, כולל בהתייחס לנושאי שיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק, חתימת מאזן הבנק ותניית שיפוט; (4) אישור מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה בבנק; (5) תיקון כתבי התחייבות לשיפוי דירקטורים בבנק; (6) אישור תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון; ו-(7) אישור תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל הראשי.

לפרטים נוספים ראה דיווח מידי בעניין כינוס האסיפה הכללית המיוחדת מתאריכים 26 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-128920) 13 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 2016-01-064572) ו-21 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 2016-01-066408) ודיווח מידי בדבר תוצאות האסיפה הכללית המיוחדת מיום 3 בנובמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-072231) ודיווח מידי על שינויים בתקנון מיום 3 בנובמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-072234).

מינויים ופרישות

מינויים:

מר **דני כהן**, חבר הנהלת הבנק, ראש חטיבת משאבי אנוש ויו"ר דירקטוריון בנק ערביי ישראל, מונה לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית, החל מ-1 בינואר 2016.

גב' **תמר יסעור**, חברת הנהלת הבנק, ראש החטיבה הבנקאית ויו"ר דירקטוריון חברת לאומי קארד, מונתה לתפקיד ראש החטיבה לבנקאות דיגיטלית, החל מ-1 בינואר 2016. במקביל תמשיך בתפקידה כיו"ר דירקטוריון חברת לאומי קארד.

גב' **מיכל דנא**, מונתה לתפקיד ראש חטיבת משאבי אנוש וחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 בינואר 2016.

עו"ד **ליבת עין-שי וילדר**, מונתה לתפקיד מזכירת הבנק במעמד נושאת משרה שאינה חברת הנהלה החל מ-1 במרס 2016.

מר **רון פאינרו**, חבר הנהלת הבנק וראש החטיבה הפיננסית, מונה לתפקיד מנכ"ל חברת לאומי קארד החל מ-21 באוגוסט 2016.

מר **עומר זיו**, מונה לתפקיד ראש החטיבה הפיננסית וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-16 באוגוסט 2016.

גב' **בשמת בן צבי**, ראש מטה מנכ"ל, מונתה לתפקיד ראש מטה מנכ"ל ואגף אסטרטגיה החל מ-1 באפריל 2016 והחל מ-1 בספטמבר 2016 היא מכהנת כנושאת משרה בבנק.

פרישות:

פרופ' **דני צידון**, המשנה למנכ"ל, סיים את תפקידו ב-31 באוגוסט 2016 לאחר 12 שנות עבודה בלאומי, מתוכן 3 שנים כמשנה למנכ"ל.

מר **איתי בן זאב**, חבר הנהלת הבנק, הודיע ביום 3 בנובמבר 2016 על סיום כהונתו בבנק לאור מינויו הצפוי לתפקיד מנכ"ל הבורסה לני"ע. בהמשך להודעתו כאמור של מר בן זאב, ביום 13 בנובמבר 2016 סוכם עימו כי יסיים את כהונתו בבנק ביום 31 בדצמבר 2016.

מר **חגי הלר**, מנכ"ל חברת לאומי קארד, סיים את תפקידו באוגוסט 2016 לאחר 16 שנות עבודה בחברת לאומי קארד, מתוכן 3.5 שנים כמנכ"ל. מר הלר מועסק כיום בבנק.

מבנה ארגוני

חטיבת הבנקאות הדיגיטלית

בתאריך 1 בינואר 2016, הוקמה בלאומי חטיבה חדשה לבנקאות דיגיטלית בכפיפות למנכ"ל הראשי. הקמת החטיבה מהווה צעד נוסף ומשמעותי במהפכת הדיגיטל. החטיבה מובילה ומיישמת את החדשנות הדיגיטלית בקבוצת לאומי.

חטיבה בנקאית

לאור שינויים ומגמות בסביבה העסקית העולמית ובבנקאות בישראל, הוחלט על מעבר הדרגתי ממבנה גיאוגרפי (מרחבים) למבנה של 4 קווי עסקים, אשר יפעלו כמרכזי רווח עצמאיים: בנקאות פרטית (מערך קיים), עסקים קטנים (הוקם ב-1 בינואר 2016), בנקאות פרמיום ובנקאות קמעונאית. ההערכות והמעבר ממרחבים לקווי עסקים ימשכו לכל אורך השנה.

מערך ייעוץ בהשקעות

בתאריך 1 בינואר 2016 הועבר מערך ייעוץ בהשקעות לאחריות ראש החטיבה הבנקאית, עד סוף שנת 2015 היה המערך כפוף לראש חטיבת משאבי אנוש.

בנק ערבי ישראלי

בתאריך 31 בדצמבר 2015 מוזג בנק ערבי ישראלי לבנק לאומי. המיזוג מאפשר לקבוצת לאומי להעמיק את רמת הסינרגיה הקבוצתית בין הפעילויות הקמעונאיות, המסחריות והאשראי הצרכני ולהוביל בין היתר גם לחיסכון בהוצאות וייעול הקצאת המשאבים בקבוצה.

חטיבת יעוץ משפטי

בתאריך 15 במרס 2016, הועברה יחידת מזכירות הבנק לאחריות ראש חטיבת הייעוץ המשפטי.

חטיבת משאבי אנוש

בתאריך 1 ביולי 2016 בוצע שינוי ארגוני בחטיבת משאבי אנוש במסגרתו הועברה האחריות הניהולית והמקצועית על יחידות משאבי אנוש בחטיבות העסקיות לראש חטיבת משאבי אנוש. השינוי בוצע במטרה לחזק את מקצועיות יעילות וגמישות החטיבה ולטובת מתן מענה מיטבי לצרכי העסק.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ראה תאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2015 - עמודים 505-535](#).

בתקופת הדוח פורסמו מספר רב של הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו, מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל.

חקיקה

תיקון לחוק חופשה שנתית

ביום 8 בפברואר 2016 תוקן חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951. לפי התיקון נקבע, כי בתקופה מיום 1 ביולי 2016 ועד יום 31 בדצמבר 2016 יהיה עובד זכאי, בכל אחת מארבע השנים הראשונות, ל-15 ימי חופשה, וכי בתקופה החל מיום 1 בינואר 2017 יהיה עובד זכאי, בכל אחת מחמש השנים הראשונות לעבודתו, ל-16 ימי חופשה.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14), התשע"ו-2016

ביום 7 באפריל 2016 פורסם תיקון לחוק איסור הלבנת הון, הקובע כי עבירות מס חמורות על פי פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף, וחוק מס שבח מקרקעין יוכרו כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון, ויחולו עליהן הסנקציות לפי חוק זה, ובהן ענישה מחמירה של עד עשר שנות מאסר ואפשרות חילוט רכוש.

ככלל, עבירות המס תחשבנה כעבירות מקור בהתקיים תנאים מסויימים, ובין היתר - עבירת המס חצתה רף כספי מסויים, העבירה נעברה בתחכום, העבירה נעברה בזיקה לארגוני פשיעה או טרור או שהעבירה נעברה בידי מי שאינו האדם החייב במס.

בנוסף קובע התיקון הסדר המאפשר העברת מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לרשות המיסים, לצרכי חקירת ומניעת עבירות לפי החוק.

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016.

החוק קובע הסדר כולל לשיטת נתוני אשראי, וכולל הוראות לעניין איסוף נתוני אשראי ממקורות המידע הקבועים בחוק, שמירתם במאגר מידע מרכזי שיופעל בידי בנק ישראל ומסירת נתוני אשראי מן המאגר ללשכות אשראי לשם עיבודם והעברתם, בין השאר לנותני אשראי.

בחוק מפורטות הוראות לגבי שמירה על ענינים של הלקוחות ועל פרטיותם.

מרבית סעיפי החוק ייכנסו לתוקפם תוך שלושים חודשים מיום פרסומו. שר המשפטים, בכפוף לאישורם של גורמים נוספים, יהיה רשאי להאריך את מועד כניסת החוק לתוקף לתקופות נוספות, ובלבד שסך כל הדחיות לא יעלו על ארבע שנים מיום פרסום החוק.

ביום 21 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה בנושא שמירת מידע לצורך מסירתו למאגר נתוני האשראי. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לשמור מידע לשם מסירתו למאגר החל מחודש מאי 2016. בנוסף מפרטת ההוראה את שדות הנתונים ופורמט שמירת המידע הנדרש.

ביום 17 ביולי 2016 הפיץ משרד המשפטים את טיוטת תקנות נתוני אשראי, התשע"ו-2016, הכוללת הוראות שונות ליישום החוק.

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול"). בחוק נקבעו מגבלות על תגמול נושאי משרה ועובדים אחרים בתאגידים פיננסיים (להלן - "התגמול"), כדלקמן:

- נקבעה הדרך לאישור התגמול, שההוצאה החזויה בגינה צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה.
- לא תאושר התקשרות שההוצאה החזויה בגינה עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, אלא אם כן היחס שבין ההוצאה החזויה, לפי עלות משרה מלאה, בשל תגמול זה לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי במישרין או בעקיפין לעובד בתאגיד (כולל עובד קבלן) בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35.
- סכום התגמול של אותו עובד/נושא משרה יחושב על בסיס קבוצתי, כלומר יכלול תגמולים גם מתאגידים קשורים כהגדרתם בחוק זה.
- לצורך חישוב הכנסתו החייבת במס של תאגיד פיננסי, נקבע כי הוצאה שעולה על תקרה המוגדרת בחוק לא תותר בניכוי כהוצאה מוכרת. התקרה שהוגדרה בחוק הינה לא יותר מ-2.5 מיליון ש"ח בשנה ובמקרה שהתגמול עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, התקרה תפחת בסכום הפרש שבין התגמול לבין 2.5 מיליון ש"ח (להלן - "התקרה").
- נקבעו כללי דיווח לרשות המסים לגבי פרטי תגמול העולה על התקרה.
- נקבעה סנקציה, לפיה תאגיד שלא יעמוד בכללים - יראו בהתקשרות כעסקה חסרת תוקף (לפי סעיף 280 לחוק החברות).

לגבי התקשרויות שאושרו ביום פרסום החוק ואילך, חלות מגבלות השכר מיום הפרסום, ואילו ההשפעה על הכנסה חייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המיסים חלות מה-1 בינואר 2017. לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו מגבלות השכר וההשפעה על הכנסה החייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המיסים החל מתום ששה חודשים מיום הפרסום.

ביום 7 באפריל 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים להעריך את ההשלכות האפשריות והסיכונים לבנק מכניסת החוק לתוקף, לרבות, בחינת האפשרות לעזיבת אנשי מפתח, ובחינת ההשפעות על התוכניות ארוכות הטווח של הבנק כולל היכולת לבצע תוכנית התייעלות משמעותית, בהתאם לדרישת הפיקוח. בנוסף נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון את הצורך לעדכן את ההתחייבויות לזכויות עובדים בדוחות הכספיים של הבנק, על רקע השינויים שחלו בנסיבות.

ביום 6 ביוני 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב נוסף ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים בנושא היערכות הבנקים ליישום החוק, וזאת לאור החשש שהתעורר בקרב נושאי משרה ועובדים בכירים בתאגידים הבנקאיים, לפיו החוק יפורש באופן העלול לפגוע משמעותית בזכויות פרישה שצברו בגין שנות עבודתם שקדמו למועד תחולת החוק. לפי האמור במכתב, חשש זה עלול להוביל לעזיבה של מנהלים בדרגים בכירים בחלק מהתאגידים הבנקאיים, ואף של עשרות מנהלים בדרגי הביניים בחלק מהתאגידים הבנקאיים.

במכתב האמור מבהירה המפקחת על הבנקים, כי בנק ישראל שותף לעמדה לפיה את החוק יש להחיל ממועד כניסתו לתוקף ואילך ולא על זכויות עבר של העובדים. על רקע זה מובהר במכתב, כי על כל תאגיד בנקאי לנקוט בצעדים הנדרשים על מנת למנוע פגיעה בהתנהלותו התקינה. עליו לפעול, בין היתר, על בסיס חוות דעת משפטיות וחשבונאיות מבוססות, להתאמת תנאי התגמול של העובדים בו לקבוע בחוק, ובכלל זה לתת מענה להתחייבויות התאגיד הבנקאי כלפי העובדים הרלוונטיים בגין זכויות העבר שלהם. זאת על פי תכלית החוק, תוך מתן גילוי מלא לעובדים הנוגעים בדבר לגבי המשמעויות של המתווה המוצע, על מנת שיוכלו לקבל החלטה מושכלת.

כניסתו לתוקף של החוק צפויה לפגוע, באופן מוגבל יותר, בתנאי העסקה מסוימים של בעלי תפקיד מרכזי בבנק, שמועסקים בחוזים אישיים. פגיעה צפויה זו בתנאי העסקה צפויה להקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי זכאות להודיע על סיום כהונתם בבנק תוך זכאות לתנאי מפוט, כפי שאלו נקבעו בתנאי העסקתם בבנק ולזכותם בזכויות שונות לרבות, פיצויים מוגדלים או זכאות לפנסיה מוקדמת, עד הגיעם לגיל הפרישה. הבנק קבע מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה בבנק, אשר אושרה על ידי בעלי המניות של הבנק באסיפה כללית מיוחדת ביום 3 בנובמבר 2016.

כמפורט [בביאור 3.3.23 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015 \(עמוד 302\)](#), הבנק ביצע הפרשה בגין התחייבויות הנובעות מסיום יחסי עובד-מעביד, בהתאם להערכה לסבירות התממשות החשיפה לתשלום הסכומים כאמור, בהתבסס, בין היתר, על ניסיון העבר ועל הציפייה שהיתה שמרבית המנהלים הבכירים ימשיכו בעבודתם בבנק עד לגיל הפרישה. על רקע חקיקת חוק מגבלת השכר, הנהלת הבנק ביצעה הערכה מחודשת של הסתברות התממשות החשיפה לתשלום זכויות שמוקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד, בתנאי מפוט, וזאת על רקע המצב המשפטי החדש שנוצר, ובהתבסס על פרמטרים שונים שנבחנו.

על רקע הגידול המשמעותי בסבירות, והשינוי במועדים, לסיום כהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק, בשל הרעת התנאים הצפויה להם לאור כניסתו לתוקף של החוק; המגבלות על אופק הקידום; והזכויות שכבר נצברו להם, אישר דירקטוריון הבנק, לאור הערכת הנהלה ובהתאם לחוות דעת משפטיות, לעדכן את ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד. זאת, על פי הזכויות שנצברו, בהתאם לתנאי העסקתם של חברי הנהלה ושל מנהלים אחרים שמועסקים בחוזים אישיים.

בהתאם לאמור לעיל, הגדיל הבנק את סך ההפרשה בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016 בגין אוכלוסיית נושאי המשרה ובעלי התפקיד המרכזי כאמור בסך של כ-117 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה סך של כ-36 מיליון ש"ח הינו בגין חברי הנהלה, ובכלל זה המנכ"ל הראשי. בהתאם לכללי החשבונאות ולהוראות הדיווח לציבור, עדכון האומדן כאמור נזקף לרווח כולל אחר. כמפורט [בביאור 1 לדוחות הכספיים לשנת 2015 \(עיקרי המדיניות החשבונאית, עמוד 224\)](#) סכום זה מעודכן בתקופות דיווח עוקבות לדוח רווח והפסד.

ביום 1 ביוני 2016 הגיש איגוד הבנקים עתירה לבג"ץ בעניין חוק מגבלת התגמול. העתירה מבקשת לקבוע כי אין בהוראות החוק כדי לפגוע בזכויות עובדים לפנסיה ולפיצויי פיטורים הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק. בנוסף, העתירה מבקשת לבטל את הסעיף שיוצר באופן מעשי תקרת שכר אבסולוטית ומגביל את שכרו של העובד המתגמל ביותר בארגון לשיעור של עד פי 35 מהשכר הנמוך ביותר.

ביום 29 בספטמבר 2016 ניתן פסק דין הדוחה את העתירה כנגד חוקתיות הוראות הגבלת היחס (יחס של 35). בנוסף, האריך בית המשפט צו ביניים מיום 11 ביולי 2016, לפיו העובדים הבכירים בתאגידים יוכלו להודיע על התפטרותם עד ליום 1 בינואר 2017, מבלי לאבד את זכאותם למלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו בתוך תקופת ההתארגנות.

לעניין זכויות הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק, אימץ בית המשפט גישה פרשנית עקרונית, שלפיה החוק נועד לחול על תגמולים בעד עבודה בעתיד בלבד, ואינו חל על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שביצע העובד לפני תום תקופת ההתארגנות (12 באוקטובר 2016). על יסוד עיקרון זה יהיה צורך לבחון מעתה אם זכויות ואינטרסים ספציפיים של העובדים כפופים להוראת כבילת היחס.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 15), התשע"ו-2016

ביום 7 ביוני 2016 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 15), התשע"ו-2016. החוק מאפשר לחברות מנהלות של קופות גמל להקים מוצר חיסכון נוסף שייקרא "קופת גמל להשקעה", המיועדת לתשלום סכום הון לעמית. הכספים בקופות גמל להשקעה יהיו נזילים והחוסך יוכל למשוך אותם בכל עת בסכום הוני, ללא הטבות מס, או לקבל עליהם פטור ממס רווחי הון אם יחליט לקבלם כקצבה. סך התשלומים שעמית יהיה רשאי להפקיד בכלל חשבונותיו בקופות גמל להשקעה לא יעלה על 70,000 ש"ח בשנה.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 16), התשע"ו-2016 הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק

ביום 23 בפברואר 2016 נחתם בין נשיאות הארגונים העסקיים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק, אשר נועד לקבוע הגדלת שיעורי ההפקדות שיחולו על כלל העובדים והמעסיקים במשק החל מיום 1 ביולי 2016 ("הסכם המסגרת"). ביום 23 במאי 2016 פורסם צו הרחבה בדבר הגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק, שהרחיב את תחולת הסכם המסגרת לכלל העובדים והמעסיקים בישראל.

ביום 16 ביוני 2016 פורסם תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 16) התשע"ו-2016. סעיף 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 תוקן בעקבות הסכם המסגרת ונקבע בו כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה שלפיה שיעור ההפקדה לקופת גמל מסוימת עומד על שיעור מסוים משכרו של העובד וכולל תשלום של המעסיק לרכישת ביטוח מועדף בשיעור הדרוש להבטחת 75% משכרו של העובד או בשיעור של 2.5% משכרו כאמור, לפי הנמוך מביניהם, ושיעור ההפקדה לפי הדין או ההסכם לסוג אחר של קופת גמל עומד על שיעור נמוך יותר, לא יראו בהתניה כאמור התניה של מעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד עובד לסוג מסוים של קופות ובלבד שהעובד יהיה זכאי לשיעור הפקדה למרכיב תשלומי המעסיק שלא יפחת משיעור ההפקדה שנקבע (מיום 1 ביולי 2016 6.25%, מיום 1 בינואר 2017 6.5%).

חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016

ביום 23 ביוני 2016 פורסם חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016. החוק מייצר מסגרת משפטית מקיפה בנושא המאבק בטרור הכוללת סמכויות מהתחום הפלילי, המנהלי והאזרחי, שהיו פזורות עד עתה בדברי חקיקה שונים.

בין היתר כולל החוק הרחבה של הגדרת "ארגון טרור" כך שזו תכלול מעתה הן ארגוני טרור במובנם הקלאסי והן "ארגוני מעטפת", שאינם מבצעים מעשי טרור באופן ישיר אולם מעודדים ומאפשרים את פעילותם. בנוסף, החוק קובע שורה של עבירות פליליות חדשות הקשורות לארגוני טרור וביניהן ניהול של ארגון כזה וחברות בו; עמידה בראש ארגון טרור; מילוי תפקיד ניהולי או פיקודי בארגון טרור; הכוונת חברי הארגון לביצוע פעולות טרור; גילוי הזדהות עם ארגון טרור; הסתה לטרור; ואי מניעת טרור. החוק מחמיר את הענישה בגין פעילות טרור ובגין סיוע לפעילות שכזו ואף קובע כי ניתן יהיה להחזיק חשוד בעבירות טרור במעצר של 48 שעות טרם הבאתו בפני שופט לצורך דיון מעצר וכי ניתן לעכב את זכות ההיוועצות שלו בעורך דין למשך פרק זמן זה. החוק גם מאפשר שימוש באמצעים שונים למניעת טרור, לרבות הוצאת צווי מעצר מנהליים וצווי איסור יציאה מן הארץ, וכן מאפשר חילוט כספים ורכוש מיחידים וארגונים החשודים בעבירות טרור.

החוק כולל מנגנוני הכרזה על ארגוני טרור המיועדים להחליף את אלו הקיימים כיום בפקודת מניעת טרור; בתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945; ובחוק איסור מימון טרור, תשס"ה-2005. הליך ההכרזה החדש שנקבע בחוק כולל שני מסלולים: האחד, הכרזה של שר הביטחון על ארגון טרור או על ארגון "מעטפת"; והשני, הכרזה של וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי על פעיל טרור זר או על ארגון טרור זר שהוכרזו ככאלה מחוץ לישראל.

החוק מבחיר כי מקום בו קמה, על פי הקריטריונים שבחוק, חובת דיווח על רכוש הנחשד כרכוש טרור, על המוסדות עליהם חל משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, לרבות בנקים, לדווח על כך הן לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור והן למשטרת ישראל.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 ותזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) (תיקון), התשע"ו-2016.

ביום 1 באוגוסט 2016 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016. במסגרת החוק נקבעה לראשונה מסגרת כוללת להסדרת שוק האשראי החוץ-בנקאי וחוף-מוסדי בישראל וכן הורחבה באופן משמעותי הסדרת שוק מתן שירותי המטבע.

להלן עיקרי החוק:

- נקבע משטר רגולטורי כולל בכל הנוגע למתן אשראי חוץ בנקאי וחוף מוסדי, אשר יחול על גופים העוסקים במתן אשראי שאינם נתונים לפיקוח של רגולטור אחר.
- נקבע כי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר יהיה המפקח על נותני שירותים פיננסיים ומוקנות לו סמכויות אסדרה, פיקוח, אכיפה ובירור מנהלי נרחבות, לרבות הטלת עיצומים כספיים.
- נקבעה הרחבה משמעותית של הפיקוח על מתן שירותי מטבע, כך שלצד החובות החלות כיום בהקשר של איסור הלבנת ההון ומימון טרור יחול משטר רגולטורי מקיף גם בתחום זה.
- הגדרת "מתן אשראי" בחוק רחבה מאד וכוללת, בין היתר, העמדת מסגרת אשראי, שירותי ניכיון, מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה ומתן ערבות להתחייבות של אחר.
- הגדרת "נכסים פיננסיים" הורחבה לעומת זו הקיימת בחוק איסור הלבנת הון, כך שתכלול באופן מפורש גם כרטיסי "Prepaid" ומטבעות וירטואליים.
- נקבעו דרישות רישוי מנותני השירותים בנכס פיננסי ונותני האשראי לפי היקף פעילותם וכן דרישות הון עצמי מזערי, ממשל תאגידי וחובות דיווח אשר יחולו על בעלי הרשימות.
- בעלי שליטה ובעלי עניין נדרשים לקבל היתר לשליטה או החזקת אמצעי שליטה מהמפקח.

ככלל מועד תחילתו של החוק ביום 1 ביוני 2017 ולעניין מי שעיסוקו במתן שירות בנכס פיננסי 1 ביוני 2018.

החוק נועד לפתח את ענף השירותים הפיננסיים החוף מוסדיים, ליצור חלופה הולמת למערכת הבנקאית בתחום, להגן על ציבור הצרכנים ולמנוע שימוש בענף זה בידי גורמים עבריינים למטרות שאינן כשרות.

חוק הבנקאות (רישוי)(תיקון מס' 22), התשע"ו-2016

ביום 16 באוגוסט 2016 פורסם חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22), התשע"ו-2016.

בהתאם לחוק, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע, יגיש למפקח על הבנקים בקשה מנומקת בכתב על כך. המפקח יודיע בתוך 30 ימים מיום קבלת הבקשה לסגירת הסניף (ואם ביקש פרטים נוספים הדרושים לדעתו לבדיקת הבקשה - בתוך 30 ימים מקבלת הפרטים) אם הוא מסכים או מתנגד לסגירת הסניף, והוא רשאי להתנות את סגירת הסניף בתנאים, לרבות דחיית מועד הסגירה. החלטה בדבר התנגדות לסגירת סניף קבוע תתקבל לאחר שניתנה לתאגיד הבנקאי הזדמנות להשמיע את טענותיו ולאחר התייעצות עם ועדת הרישיונות.

בנוסף נקבע, כי אם ניתנה החלטה בדבר הסכמה לסגירת הסניף הקבוע, התאגיד הבנקאי יודיע על כך ללקוחותיו בכתב וכן בדרכים שבהן הוא נוהג למסור הודעות לאותם לקוחות, ויהיה רשאי לסגור את הסניף רק לאחר שחלפו 60 ימים ממועד מסירת ההודעה ללקוחות. בנוסף, מוצע לקבוע כי השיקולים שהמפקח מביא בחשבון בעת החלטה למתן היתר סניף, לרבות שיקולים של טובת הציבור, יובאו בחשבון גם בהחלטה בבקשה לסגירת סניף.

סליקה אלקטרונית של שיקים

בהמשך לחוק סליקה אלקטרונית של שיקים, שפורסם בספר החוקים ביום 10 בפברואר 2016, העוסק בהסדרת אופן ביצוע הסליקה האלקטרונית של שיקים על ידי הבנקים, פורסמו ביום 17 באוגוסט 2016 כללי סליקה אלקטרונית של שיקים (שמירת שיקים), התשע"ו-2016, הקובעים תנאים לשמירת שיקים שהופקדו בבנק לגבייה.

בנוסף, ביום 9 בנובמבר 2016 פורסמו כללי סליקה אלקטרונית של שיקים (סריקה), שמירה והפקת פלט של שיק ממוחשב), התשע"ז 2016, הקובעים תנאים לאיכות ותקינות הסריקה הממוחשבת של שיקים, ומחייבים הפקת פלט של שיק ממוחשב שסורב, לבקשת לקוח הזכאי לקבלו.

בהתאם להודעת בנק ישראל, החל מיום 8 בנובמבר 2016 מתאפשרת סליקה בין בנקאית של שיקים שהופקדו באמצעות הסלולר. הפקדה באמצעות הסלולר מתאפשרת עבור שיקים "למוטב בלבד" ועד לסכום של 10,000 ש"ח לשיק בודד.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

ביום 21 באוגוסט 2016 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016. בהתאם לחוק יהפוך אגף שוק ההון במשרד האוצר לרשות שתיקרא: רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. הרשות תפעל כיחידה עצמאית במשרד האוצר והשר הממונה עליה יהיה שר האוצר. שר האוצר ימנה, באישור הממשלה, ממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון והוא יהיה אחראי על מילוי תפקידיה של הרשות ועל ניהולה השוטף. זאת במטרה ליתן לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון עצמאות וחופש פעולה מנהלי רב יותר.

הצעות חקיקה

הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015. הצעת חוק מתוקנת נידונה בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. הצעת החוק מבקשת להסמיך את רשות המסים לדרוש מידע מגופים פיננסיים לגבי לקוחותיהם, בנוגע למאפיינים שונים של העלמות מס, כגון העברת כספים למדינות בחו"ל, שהן מקלטי מס. פניות לקבלת מידע כאמור יהיו כפופות לקבלת אישור של ועדה ציבורית והיועץ המשפטי לממשלה.

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016

ביום 7 במרס 2016 אושרה הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי בקריאה ראשונה. ההצעה כוללת רפורמה מקיפה, מבנית ומהותית, בהליכי חדלות הפירעון של יחידים ותאגידים. בהצעה כלולות הוראות המתייחסות לכלל סוגי החייבים, ולצידן הוראות העוסקות בהיבטים הייחודיים לסוגי חייבים שונים - יחידים ותאגידים. ההצעה כוללת, בין היתר, את החידושים הבאים:

- הגדרת חדל פירעון תהיה לפי המבחן התזרימי ובהתאם לכך חדל הפירעון הוא מי שאינו יכול לשלם את חובותיו במועדם, וזאת חלף המבחן המאזני הנהוג כיום.
- נושה יוכל להגיש בקשה למתן צו פתיחת הליכים רק כאשר החייב לא שילם לו חוב במועד. נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, אלא בנסיבות בהן קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.
- בית המשפט המוסמך לעניין הליכי חדלות פירעון של יחיד יהיה בית משפט השלום ואילו הליכי חדלות פירעון של תאגיד ימשיכו להתנהל בפני בית המשפט המחוזי.
- הליכי חדלות הפירעון של תאגיד יחלו בהליך מאוחד שבו ייקבע האם התאגיד חדל פירעון. רק לאחר הכרעה זו יחליט בית המשפט על הדרך בה נכון לטפל בחדלות הפירעון של התאגיד - הליכי שיקום או הליכי פירוק.
- לגבי יחידים - יועבר ניהולם של חלק גדול מההליכים מבית המשפט המחוזי לכונס הרשמי (המכונה בהצעה "הממונה הרשמי") ולבית משפט השלום. ההליכים יחלו בתקופת בדיקה, אשר תחל עם מתן צו פתיחת הליכים, בה יבחן מצבו הכלכלי של החייב ובמהלכה תחול הקפאת הליכים. בתום הבדיקה יגיש הכונס הרשמי דוח לבית המשפט על בסיסו תיקבע תכנית שיקום לחייב, שעם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. אם ליחיד אין יכולת לשלם לנושיו הוא יופטר באופן מיידי. בנוסף מוצע לקבוע מסלולים חלופיים לחייבים חסרי אמצעים ובעלי חובות נמוכים, שיתנהלו בעיקר בידי מערכת ההוצאה לפועל, בדרך כלל ללא מעורבות של בית המשפט.
- מעמדם העדיף של חלק מן ה"חובות בדין קדימה" - יבוטל.

- שעבוד צף יחול רק על הנכסים של החייב במועד מתן הצו ועל נכסים שיגיעו לחייב ממועד זה ואילך כתמורה לנכסים הנ"ל או כנכס חלופי הניתן לזיהוי ועקיבה.
  - נושה מובטח בשעבוד צף יהיה זכאי לפרוע את חובו המובטח מהשעבוד הצף רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים עליהם חל השעבוד. יתרת הנכסים המשועבדים תשמש לתשלום החובות הכלליים.
  - דירקטורים בתאגיד הנמצא בחדלות פירעון נדרשים לנקוט באמצעים סבירים לצמצום היקפה של חדלות הפירעון.
  - לראשונה נוסף חלק המתייחס לניהול הליכי חדלות פירעון שיש להם היבטים בין לאומיים.
  - תאגיד יוכל לבצע הסדר חוב בשלב מוקדם, עוד בטרם חדלות הפירעון, במטרה לעצור את התדרדרותו, וזאת בהמשך להמלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל (ועדת אנדרון).
- נוסחים מתוקנים של ההצעה נידונים בוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

הצעת חוק חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015

ביום 4 ביולי 2016 אישרה ועדת הכלכלה של הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה. לפי ההצעה, תאגידים בנקאיים ומלווים חוץ בנקאיים, לא יפרסמו ולא ינקטו דרך שיווק אחרת המעודדת לקיחת הלוואה, אלא אם כן צורפה לה אזהרה כי "אי עמידה בפירעון הלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל".

הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016

ביום 25 ביולי 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016.

בהצעת החוק מוצע לשנות את מבנה הבעלות על הבורסה, תוך הפיכתה לחברה למטרות רווח.

כמו כן, מוצע להרחיב את בסיס החברות בבורסה ולהנגיש אותה למספר גדול יותר של גורמים בעלי זכות מסחר, באופן שהגישה למסחר לא תהא עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה, אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה לבין חברים פוטנציאליים.

בנוסף, דנה הצעת החוק בנושאים שלהלן: מעבר הבורסה לשבוע מסחר בימים שני עד שישי, חיזוק מנגנוני הפיקוח על הבורסה, קביעת תנאים למתן רישיון לפתיחת בורסה והיתרי שליטה בבורסה וכן קביעת הסדרי ממשל תאגיד.

הצעת חוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות)(תיקון מס' 8 והוראת שעה), התשע"ו-2016

ביום 1 באוגוסט 2016 התפרסמה הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות)(תיקון מס' 8 והוראת שעה), התשע"ו-2016.

להלן עיקרי התיקון:

- החלת הדרישות הקיימות כיום בחוק ביחס לבנק המעמיד ליווי פיננסי, גם על מבטח המעמיד ליווי פיננסי לפרויקט, לרבות מנגנון תשלום באמצעות שוברים, המצאת בטוחה (אצל מבטח - פוליסת ביטוח) תוך 14 ימי עסקים והטלת עיצום כספי.
- כהוראת שעה לחמש שנים מיום תחילתו של החוק, נקבע כי הערבות הבנקאית או פוליסת הביטוח שיינתנו כבטוחה על פי החוק, יונפקו ללא רכיב המע"מ. תוקם במשרד האוצר קרן שמטרתה השבת סכומים בגובה רכיב המע"מ לקונים. תקנון הקרן יותקן על ידי החשב הכללי, בהסכמת המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח. זכותו של המוכר לקבלת החזר רכיב המע"מ במקרה של מימוש הבטוחה, משועבדת בשעבוד ראשון לטובת המדינה. בעת מימוש ערבות בנקאית, תשיב הקרן לרוכש, באמצעות הבנק או המבטח שהנפיק את הבטוחה (ערבות או פוליסה), את מרכיב המע"מ תוך 14 ימים ממועד פניית התאגיד הבנקאי או המבטח. עם קבלת הסכום מהקרן, יעבירו התאגיד הבנקאי או המבטח, לידי הקונה. על הבנק או המבטח לפנות לקרן בתוך 2 ימי עסקים ממועד מימוש הבטוחה, בבקשה לקבל את החזר רכיב המע"מ.

הצעה לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 במסגרת הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016

ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה הצעה לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016.

ההצעה עוסקת בהסדרת תחום "האשראי הקמעונאי" (בנקאות זעירה) אשר כולל בין השאר אגודות שיתופיות שנותנות לחבריהן שירותי פיקדון ואשראי (אגודות אשראי), לצד שירותים נוספים שהם שירותי בנקאות בסיסיים.

בהתאם לתיקון המוצע, המפקח על שירותים פיננסיים מוסדרים יהיה הרגולטור האמון על האסדרה והפיקוח שיחולו על נותני שירותי פיקדון ואשראי והשירותים הניתנים על ידם. על פי המוצע תוטל חובת רישוי על עיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי תוך חלוקה בין סוגי הרישיונות לפי היקף פעילותו של נותן שירות כאמור.

בנוסף קובע התיקון המוצע הסדרים לעניין רישיונות כאמור, לעניין שליטה והחזקת אמצעי שליטה בנותני שירותי פיקדון ואשראי, לעניין האורגנים ובעלי התפקידים שיהנו בהם, וכן קובע הגבלות וחובות שונות שיחולו על פעילותם של בעלי הרישיונות המוסדרים ומקנה סמכויות פיקוח למפקח, הכול במטרה להבטיח את פעילותם התקינה של נותני שירותי פיקדון ואשראי ואת השמירה על ענייני לקוחותיהם.

תחום נוסף שמוצע להסדיר במסגרת התיקון המוצע הוא הנפקת כרטיסי אשראי שלא על ידי תאגיד בנקאי. כיום אין בישראל הסדרה חוקית לפעילות הנפקה של כרטיסי אשראי בידי גופים שאינם תאגידי עזר בנקאיים.

הצעה לתיקון חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 במסגרת הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016

ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה הצעה לתיקון חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967. במסגרת התיקון מוצע להגדיל את סכום החוב הנגבה במסגרת המסלול המקוצר בהוצאה לפועל ולהעמידו על סך של 50,000 ש"ח בחובות רגילים (במקום 10,000 ש"ח כיום). כמו כן מוצע כי בחיובים שגובה תאגיד מתאגיד אחר עד לסך של 200,000 ש"ח ייקבע המסלול כמסלול חובה. בנוסף מוצע להרחיב את ההליכים בהם ניתן לנקוט במסלול המקוצר בחובות מעל 10,000 ש"ח, על פי כללים שיקבע מנהל מערכת ההוצאה לפועל, וכן להאריך את פרק הזמן לנקיטת הליכים במסלול המקוצר ביחס לחובות העולים על 10,000 ש"ח, ל-18 חודשים (במקום 8 חודשים כיום).

הוראות מהותיות של בנק ישראל

היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים

ביום 28 בפברואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, מתכונת היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים. ההיתר יאפשר לבנקים לפתוח סניפים חלקיים באתרים שונים. את הסניף החלקי ניתן יהיה להפעיל בחדר מתאים עם שילוט של הבנק או באמצעות סניף הניתן לניוד ותפעול ממקומות שונים, לרבות מתוך רכב מתאים. הסניף יפעל בתדירות קבועה, כפי שיקבע הבנק ולכל הפחות אחת לחודש.

השירותים בסניף יינתנו רק ללקוחות שהם יחידים או עסקים קטנים.

בנק יהיה רשאי לספק בסניף כאמור, את כל השירותים הבנקאיים למעט: החתמה על ערבות, העמדת הלוואות לדירור וייעוץ ושיווק השקעות.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדירור

ביום 1 במאי 2016 פרסם בנק ישראל תיקון להוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדירור.

במסגרת התיקון נקבע, כי לצורך חישוב שיעור המימון של הלוואה לדירור לזכאים בפרויקטים שבמסגרתם ניתנת על ידי המדינה הנחה בקרקע, דוגמת "מחיר מטרה" ו"מחיר למשתכן", תאגיד בנקאי רשאי לבסס את שווי הנכס על הערכת שמאי, במקום על מחיר הרכישה בפועל. נקבע, כי אם הערכת השמאי עולה על 1.8 מיליון ש"ח, יש לבסס את שווי הנכס על 1.8 מיליון ש"ח או על מחיר הרכישה, הגבוה מביניהם. עוד נקבע כי על הרוכש לשלם לפחות 100 אלף ש"ח מסכום הרכישה ממקורותיו העצמיים.

כאשר נקבעים קנסות בגין הפרת תנאי התכנית בפרויקטים אלו, יש להפחית סכומים אלו משווי הדירה, אלא אם קיימת לבנק זכות הקודמת לזכות המדינה לקבלת הקנס בעת מימוש הנכס.

הוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב

ביום 1 במאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב.

הוראה זו מתייחסת לראשונה באופן ייעודי לגופים פיננסיים שעיסוקם המרכזי הנו סליקת עסקאות של כרטיסי חיוב.

ההוראה מקלה חלק מהדרישות הרגולטוריות שהוטלו עד היום על חברות כרטיסי האשראי וסולקים, ובכלל זה היא מקלה בדרישות ההון מסולק, תוך הבחנה בין סולקים שהיקפי פעילות האשראי שלהם אינו משמעותי לבין יתר הסולקים.

בנוסף דנה ההוראה בנושאים הבאים: קיום תשתיות הולמות של ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, בקרה פנימית וניהול טכנולוגיית המידע; הגנה על כספים בסליקה; ניהול חשבונות בתי העסק, יחסי סולק-בית עסק, העברת כספים בעסקאות חיוב מיידית, שימוש בתקן EMV, מגננון הסטת אחריות, השכרת ציוד קצה מותאם טכנולוגיה חדשה (EMV) לבתי העסק ופירוט הוראות ניהול בנקאי תקין שחלות על סולק.

במסגרת קביעת ההוראה הועברו הסעיפים הרלוונטיים החלים על סולקים מהוראת ניהול בנקאי תקין 470 - כרטיסי חיוב, להוראה זו.

ההוראה נכנסת לתוקף בהדרגה, החל מיום 1 ביוני 2016 ועד 1 בינואר 2018.

תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-204

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 בנוגע לדרישות ההון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים.

במסגרת התיקון עודכן נספח ג' להוראה 203 ונכללה בו מסגרת מפורטת ביחס לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידיים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים, לרבות הבורסה בתל אביב. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לחשיפה לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות.

עוד נקבע כי ההנחיות החדשות יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ני"ע.

ביום 9 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב, שדוחה את מועדי הכניסה לתוקף של התיקון האמור, כך שייכנס לתוקף החל ביום 1 בינואר 2017. עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר, גם אם טרם הוכרזה ככשירה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 454 בנושא פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיור

ביום 11 ביולי 2016 פרסם בנק ישראל עדכון להוראה 454 בנושא פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיור.

העדכון כולל תיקון לנוסח ההוראה המתוקנת, אשר נכנסה לתוקפה ביום 1 באפריל 2016.

בין היתר קובע התיקון, כי דף ההסבר ללקוח לגבי הפירעון המוקדם, יכול להיכלל כנספח להסכם הלוואה או להסכם המסגרת ובלבד שיוצג בו באופן מודגש ומובלט, וזאת כדי למנוע כפילות.

כמו כן נקבע כי במקום להציג את נוסחת רכיב ההיוון ואופן חישובה בדף ההסבר, על התאגידים הבנקאיים להציג הפניה לאתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, בו יוצגו נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב באופן ברור. על ההפניה להוביל באופן ישיר למיקום באתר בו מוצגים נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב. כמו כן, על התאגיד הבנקאי למסור, ללווה המעוניין בכך, את נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב, בדרך בה הוא נוהג לשלוח ללקוח הודעות או בכל דרך מקובלת אחרת בה יבחר הלווה.

בנוסף כוללת ההוראה הבהרות שונות לגבי המידע שייכלל בדף ההסבר שיימסר ללקוח ולגבי סיווג הלווה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 403 בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות

ביום 11 ביולי 2016 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 403 בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות.

הוראה זו מסדירה את הכללים למתן הטבות לא בנקאיות של תאגידים בנקאיים ללקוחותיהם. התיקון מרחיב את האפשרויות העומדות בפני תאגידים בנקאיים למתן הטבות לא בנקאיות ללקוחותיהם אגב התנהלות שוטפת של הלקוח בחשבון עובר ושכ, ובכלל זאת הצטרפות ושימוש בשירותי בנקאות בתקשורת.

התיקון אינו מאפשר לתאגידים בנקאיים לתת הטבה לא בנקאית אגב פתיחה של חשבון עובר ושכ (למעט תשלום כסף או חפץ קטן ערך לצורכי שיווק התאגיד הבנקאי) או בעת מכירת מוצרים בנקאיים אחרים ובכלל זה הפקדת פיקדון, העמדה או ניצול של אשראי, פתיחת תיק השקעות וניהולו וייעוץ להשקעות או ייעוץ פנסיוני.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ו-2016 וצו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016

ביום 19 ביולי 2016 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ו-2016, וצו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016 הכוללים תיקונים שונים בתחום העמלות, כמפורט להלן:

- צירוף יזום של אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות לשירות המסלולים הבסיסי.
- לקוח אשר סגר את חשבונו - יהיה זכאי לקבל העתק הודעות מכוח הדין, אשר נשלחו אליו באמצעות שירותי בנקאות בתקשורת במהלך תקופה של 6 חודשים שקדמה לסגירת החשבון, פעם אחת ללא עמלה.
- הכללת סוג דוח "מכתב המלצה" תחת שירות הפקת דוחות הכרוכים באיסוף מידע.
- עמלה בגין שינוי מועד פירעון הלוואה לדיור תהיה בסכום שאינו עולה על מחיר שירות של פעולה אחת על ידי פקיד לכל הלוואה, בעד כל אחד מארבעת השינויים הראשונים בכל שנה.
- הכרזה על שירות הפקת דוחות לבקשת לקוח כשירות בר-פיקוח, וקביעת מחירו המקסימלי על 15 ש"ח לדוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין 367 בנושא בנקאות בתקשורת

ביום 21 ביולי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה, בנושא בנקאות בתקשורת. ההוראה דנה, בין היתר, בנושאים הבאים:

- פתיחת חשבון חדש באופן מקוון.
  - הצטרפות לשירותי בנקאות בתקשורת באופן מקוון.
  - לקוח שהצטרף לשירותי בנקאות בתקשורת יוכל לבצע העברות ותשלומים לצד ג' באופן מקוון וכן להגדיר מוטבים קבועים בחשבונו ללא חובת הגעה לסניף כפי שנדרש היה עד היום.
  - יוסרו ההגבלות שהיו מוטלות עד כה באשר לתקרות סכומי העברות על ידי הלקוחות למוטבים שאינם רשומים - לצד קביעת תקרות על ידי התאגיד הבנקאי, לפי מדיניות ניהול הסיכונים שתגובש בנושא.
  - לקוח שהצטרף לשירותי בנקאות בתקשורת יוכל לעדכן פרטים בחשבונו (כגון שם משפחה וכתובת) וכן לקבל סיסמה ראשונית ולשחרר סיסמה חסומה באופן מקוון ללא חובת הגעה לסניף.
  - בכפוף לאישור המפקח, לקוח יוכל לקבל שירותי ריכוז מידע מכל גוף פיננסי שבו יש לו חשבון. הלקוח יבחר את הבנק בו הוא מעוניין שהמידע ירוכז.
- לצד הקלות אלו, חלה על הבנקים אחריות לנהל את היבטי אבטחת המידע, והסיכונים הכרוכים ביישום ההוראה, וכן להפעיל בקרות מורחבות.

ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2017, למעט הסעיף העוסק בתמיכה פונקציונאלית לביצוע עסקאות בכרטיס חכם בעמדות אוטומטיות לשירות עצמי המשמשות למשיכת מזומן, שייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2018.

תאגיד בנקאי רשאי לפעול על פי ההוראה במועד מוקדם יותר, בהתקיים תנאים מסוימים, המפורטים בהוראה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 420 בנושא מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים

ביום 25 ביולי 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 420, בנושא מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים. על פי ההוראה, יוכל לקוח שיבחר בכך, לקבל את מרבית ההודעות באמצעות בנקאות בתקשורת. הבנק יוכל להציע ללקוח לקבל התראות שיסייעו לו בניהול החשבון לטלפון הנייד (מסרונים, SMS) או בדואר אלקטרוני.

כמו כן, ההוראה מחייבת את הבנק לשלוח מסרון (SMS) ללקוח אשר סורבו חמישה שיקים בחשבונו או שהוטלה הגבלה על חשבונו.

התיקונים להוראה בתוקף מיום פרסומם, למעט מספר סעיפים, שייכנסו לתוקף באופן מדורג עד 1 ביולי 2017.

הנחיה בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם

ביום 7 באוגוסט 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, הנחיה בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם.

ההנחיה מרחיבה את סוגי ההסכמים אשר לגביהם לא תידרש חתימתו של הלקוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 436 בנושא מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים

ביום 12 בספטמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 436, בנושא מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים.

על מנת לסייע ללקוחות הבנקים לאתר פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים, הוקמה פלטפורמה אינטרנטית אשר מאפשרת לבעלי פיקדונות ללא תנועה וליוורשים של לקוחות הבנק שנפטרו, לקבל מידע בנוגע לפיקדונות ולחשבונות כאמור.

ההוראה כוללת הנחיות, אשר נועדו להסדיר היבטים שונים הנוגעים למיזם ובכלל זה: הגדרת "פיקדון ללא תנועה" לצרכי המיזם; חובת הצגת הפנייה בדף הבית של אתר האינטרנט של הבנק לדף ייעודי באתר הבנק שיעסוק בפניות הציבור בנושא; חובת מינוי גורם ייעודי לטיפול בפניות לקוחות בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות נפטרים; חובה לקבוע בנהלי הבנק את תהליך זיהוי הלקוח או היוורש; הסרת מידע אודות לקוח מהמיזם.

היתרי החזקה בבנקים לגופים המנהלים כספי לקוחות - עדכון מדיניות תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 - עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים

ביום 16 ביוני 2016 פרסם בנק ישראל מכתב המעדכן את מדיניותו לגבי היתרי החזקה בבנקים לגופים המנהלים כספי לקוחות. בהתאם למדיניות המעודכנת, בעל שליטה בגוף המנהל כספי לקוחות (קופות גמל, חברות ביטוח, קרנות נאמנות, ותעודות סל), יורשה להחזיק עד 7.5% מאמצעי שליטה בתאגיד בנקאי, בכפוף לקבלת היתר מנגיד בנק ישראל ובכפוף לתנאים שייקבעו.

בעקבות הנ"ל, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 29 בספטמבר 2016 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, כך שניתן פטור מהגדרת "איש קשור" למי שמחזיק מעל 5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי או בתאגיד השולט בתאגיד הבנקאי, על פי היתר שניתן בהתאם למכתב הנ"ל.

הנחיה להנגשת שירותים בנקאיים לאנשים עם מוגבלות - המשכיות עסקית

ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיה להנגשת שירותים בנקאיים לאנשים עם מוגבלות - המשכיות עסקית.

התאגידים הבנקאיים נדרשים להתייחס לאופן הנגשת השירותים הבנקאיים וסיוע בהגעה למרחב המוגן, במסגרת הכוללת שלהם לניהול המשכיות העסקית. עליהם לבצע בחינה מקיפה של אופן הנגשת השירותים הבנקאיים בעת שיבושים תפעוליים ובמצבי חירום שונים ולעשות מאמץ כדי להבטיח, שהסיוע הניתן לאנשים עם מוגבלות בעת חירום וההגעה למרחב המוגן, ייעשו במהירות, בנוחות ובבטיחות הנדרשת, תוך שמירה על כבוד האדם.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 351 - מעילות של עובדים ונושאי משרה

ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 351 - מעילות של עובדים ונושאי משרה.

במסגרת התיקון הובהר, כי כל אירוע שדווח על ידי התאגיד הבנקאי למשטרה או לרשויות פיקוח ואכיפה אחרות יחשב כ"אירוע מהותי" לצורך ההוראה.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 בנושא הפרשה נוספת לחובות מסופקים

ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, בנושא הפרשה נוספת לחובות מסופקים. על פי התיקון, ישונה אופן המדידה של מגבלת חבות ענפית, כך שסיכון האשראי, הנובע מערבויות בנקאיות למשתכן (ערבויות מכר), שהבנקים ביצעו כנגדו ביטוח מול חברות ביטוח בחו"ל, יסווג, לעניין הוראה זו, בעיקרו בענף שירותים פיננסיים, במקום באשראי לענף הנדל"ן.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

הצורך בתיקון ההוראה עלה בעקבות פרסומו של חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ז-2016.

להלן עיקרי התיקון:

- צמצום קבוצת העובדים המרכזיים המינימאלית.
- שינוי הגדרת "תגמול קבוע" כך שמניות חסומות למימוש במועד הענקתן עשויות להיות מוכרות כתגמול קבוע.
- בכל הנוגע לאופן הענקה ותשלום של המרכיב המשתנה נקבע, כי קריטריונים שנקבעו מראש יכולים לכלול מרכיב של שיקול דעת ובלבד שסכומו של מרכיב זה לא יעלה על שלוש משכורות חודשיות בשנה. תיקון זה החיל למעשה תיקון שנערך בחוק החברות לגבי המנכ"ל, גם על יתר העובדים המרכזיים.
- ביטול הדרישה לתקופת החזקה או הבשלה מינימאלית למכשירים הוניים המשולמים כתגמול משתנה לא נדחה.
- דחייה של תשלום התגמול המשתנה על פני מספר שנים - הבהרה לכך שהסדרי הדחיה שנקבעו בסעיף יחולו גם על תגמול משתנה שהוענק בצורת מניות ומכשירים מבוססי מניות. בנוסף הועלה רף התגמול המשתנה הפטור מדרישת דחיית התשלום.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 - מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות

ביום 30 באוקטובר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 - מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות. במסגרת התיקון הובהר, כי בחשבונות נאמנות שמנהלת חברה בעלת רישיון זירת סוחר לחשבונה העצמי, עבור לקוחותיה בתאגיד בנקאי בארץ, אין צורך ברישום נהנים.

טיוטת מהותיות של בנק ישראל

טיוטת מתווה להקמת בנק חדש

ביום 14 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת מתווה להקמת בנק חדש בישראל.

המתווה כולל תשתית רגולטורית מקיפה, שתאפשר ותתמוך בהקמה של בנקים חדשים, תוך הפחתה משמעותית של חסמי הכניסה הקיימים. החלק הראשון של המסמך מתמקד במתווה למתן רישיון בנק לחברות כרטיסי האשראי ואילו החלק השני של המסמך מתמקד בתנאים הנדרשים וההקלות להקמת בנק חדש מהיסוד.

בין היתר, קובע המתווה: הסרת חסם הדרישה למערכות תשתית מיכון ותפעול נפרדות לכל בנק; הקלות משמעותיות בדרישות ההון; הקלת תהליך מתן רישיון בנק; הקלת האפשרות להפעלת בנקאות בתקשורת ויצירת תשתית להקמת בנק דיגיטלי ללא סניפים; מתן אפשרות לבנקים דיגיטליים לעסוק בשיווק ביטוח; ובניית מודל פיקוחי ורגולציה מתאימים לבנקים חדשים וקטנים.

היערכות לניהול סיכוני ציות נוכח קביעת עבירות מס כעבירות מקור

ביום 13 בנובמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת מכתב, בנושא היערכות לניהול סיכוני ציות נוכח קביעת עבירות מס כעבירות מקור.

בהתאם לטיוטת המכתב, כל ההוראות מתחום איסור הלבנת הון החלות על תאגידים בנקאיים, יחולו מעתה גם על ביצוע עבירות מס על ידי הלקוח, ובפרט ההוראות הנוגעות ל"הכר את הלקוח", בקרות, ניטור ואיתור פעילות בלתי רגילה.

בהתאם לטיוטת המכתב נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון את השינויים הנדרשים במדיניות ובהערכת הסיכון, לעדכן את הבקורות ואת מערכי ההדרכה, ועוד. בנוסף, המכתב מפרט רשימה של "דגלים אדומים" - דפוסי פעולה שעשויים להצביע על ביצוע עבירות מס בידי לקוחות שעל הבנק לזהות, ולבקש הסברים מהלקוחות בגינם.

ייעוץ פנסיוני

חוזר מסמך הנמקה

ביום 10 באפריל 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר נוסח עדכני של מסמך הנמקה, שמטרתו לקבוע נוסח אחיד וחדש למסמך ההנמקה שיימסר ללקוחות אגב הליך ייעוץ או שיווק פנסיוניים. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2017, למעט ההוראה הכלולה בדבר חובתו של בעל רישיון חדש לברר את זהות המוצרים שבידי לקוח באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית במקרה שבו נדרש מילוי מסמך הנמקה מלא, אשר נכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2015. בעל רישיון רשאי ליישם את הוראות החוזר מיום פרסומו.

ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם נוסח עדכני של חוזר מסמך הנמקה במסגרתו הוחלו הוראות החוזר גם על קופות גמל להשקעה, וביום 31 באוקטובר 2016 פורסם נוסח חדש הקובע כי מועד התחילה של הוראות החוזר יחול ביום 1 ביולי 2017.

הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון

ביום 20 באפריל 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטת חוזר בנושא הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון. טיוטת חוזר זו פורסמה בהמשך לתיקון שנערך במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 13 והוראת שעה), התשע"ו-2015 בו בוטלה ההגדרה של קופת גמל לא משלמת לקצבה והוגדרה קופת גמל חדשה בשם קופת גמל לחיסכון. מטרתה של טיוטת החוזר הנ"ל הינה לקבוע את התנאים וההוראות בהם תוכל חברה מנהלת לשלם קצבה מקופת גמל לחיסכון.

חוזר קידוד קופות גמל

ביום 21 באפריל 2016 וביום 13 ביוני 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, טיוטות לעדכון הוראותיו של חוזר קידוד קופות גמל, שמטרתו להטמיע שיטת קידוד אחידה המאפשרת זיהוי חד-חד-ערכי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני, באמצעותה יוכלו לתקשר הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע שונים.

חוזר התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון

ביום 3 באוגוסט 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון נוסח מעודכן של חוזר התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון, שמטרתו לקבוע הוראות בדבר החובות החלות על בעלי רישיון במסגרת העברת הפקדות של מבוטח או מעסיקו אל הגופים המוסדיים.

הוראותיו של החוזר המעודכן יחולו על כל ההתקשרויות שיהיו בתוקף החל מיום 1 בנובמבר 2016.

חוזר חתימה ממוחשבת

ביום 31 באוגוסט 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר חוזר חתימה ממוחשבת, המעדכן את חוזר חתימה גרפית ממוחשבת. זאת בשל ההתפתחויות שחלו בשנים האחרונות בנוגע לדרכים הטכנולוגיות המאפשרות את אימות זהותו של הלקוח ואת אבטחת תוכן המסמכים. חוזר זה מאפשר לזהות את הלקוח באמצעות "אישור ממוחשב", על פי התנאים הקבועים בחוזר.

חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני

ביום 31 באוגוסט 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר נוסח מעודכן של הוראות חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, שעניינו הרחבת קידוד שדות מסלולי השקעה במסגרת ממשקי המבנה האחיד. חוזר מבנה אחיד קובע מבנה של "רשומה אחודה" לשימוש הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם. הטיטות כוללות עדכון לשדות וממשקים המפורטים בחוזר.

הוראות ונושאים נוספים

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ז-2016

ביום 24 במאי 2016 פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר טיוטה מעודכנת של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ז-2016. טיוטה זו מעדכנת ומתקנת את נוסח טיוטת התקנות שפורסמה ביום 29 ביולי 2015, כך שבטיטת התקנות הנוכחית אין התייחסות לחובת קיומה של הפרדה בין שירותי התפעול שמעניקים תאגידים בנקאיים לגופים מוסדיים לבין שירותי רכישה ומכירה של ניירות ערך לאותם גופים.

הנוסח המעודכן של טיוטת התקנות כולל הוראות לפיהן, בעת בחירת הגוף שמעניק שירותי רכישה ומכירה של ניירות ערך וכן שירותי החזקה של ניירות ערך, יהיה על הגוף המוסדי לנהל הליך תחרותי לפי המועדים והכללים המפורטים בטיטת התקנות.

המלצות הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל (ועדת שטרם) והצעת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2016

ביום 3 ביוני 2015, מינה שר האוצר את הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים (ועדת שטרם). ביום 6 ביולי 2016 פרסמה הוועדה את המלצותיה הסופיות, וביום 1 בספטמבר 2016 פורסם הדוח המסכם של הוועדה. ביום 4 באוגוסט 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2016, הכוללת הוראות ליישום חלק מהמלצות הוועדה, וביום 21 בספטמבר 2016 פורסם עדכון להצעת החוק. נוסחים מתוקנים של ההצעה נידונים בוועדת הכנסת המיוחדת לדיון בהצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל.

להלן עיקרי הצעת החוק:

הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של הבנקים:

- בתוך 3 שנים ממועד פרסום החוק - ביטול הבעלות והשליטה של בנקים בעלי היקף פעילות רחב בחברות כרטיסי האשראי. מועד זה יידחה בשנה נוספת אם שיעור החזקותיו של הבנק באמצעי השליטה בחברת כרטיסי האשראי פחת בתקופת שלוש השנים האמורות ל-40% או פחות, וזאת אם 25% לפחות מאמצעי השליטה בחברה הונפקו לציבור.
"בנק בעל היקף פעילות רחב" - בנק ששווי נכסיו עולה על 20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל.
- בנק בעל היקף פעילות רחב לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, לא יעסוק בסליקה, לא ישלוט ולא יחזיק באמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או סליקה כאמור. עם זאת, יהיה רשאי בנק כאמור, לתפעל הנפקה של כרטיסי חיוב באמצעות אחר או להתקשר עם סולק.
- בנק, גוף מוסדי גדול ותאגיד ריאלי משמעותי לא ירכוש מבנק בעל היקף פעילות רחב אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב.
- מתום 4 שנים ממועד פרסום החוק ועד 6 שנים ממועד זה, שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות כי חברות כרטיסי האשראי יופרדו גם מבנק ששיעור נכסיו נמוך מ-20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל ובלבד שלא יפחת מ-10%, בשים לב בין השאר למצב התחרות בשוק האשראי.
- הגבלות שיחולו על בנק המנפיק כרטיסי חיוב בתקופת המעבר:
"תקופת המעבר" - התקופה שמיום פרסום החוק עד תום חמש שנים ממועד זה, ולגבי בנק בעל היקף פעילות רחב - עד תום שלוש שנים מהמועד שבו הפסיק הבנק לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב, או עד תום חמש שנים מיום פרסום החוק, המאוחר מביניהם.
- בנק, המנפיק כרטיסי חיוב, שערכ יום פרסום החוק שלט בחברת כרטיסי חיוב, יבצע את תפעול ההנפקה של כרטיסי החיוב שהוא מנפיק, באמצעות חברה מתפעלת.
- מתום שנתיים ממועד פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנק לא יבצע באמצעות חברה מתפעלת, תפעול הנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי החיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו.
- הגבלות נוספות אשר יחולו בתקופת המעבר רק על בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב:
חלוקת הכנסות הנובעות מתפעול ההנפקה של כרטיסי חיוב ומפעילות הלקוחות בכרטיסי חיוב, בין הבנק לבין חברת כרטיסי החיוב, תהיה בהתאם לקבוע בהסכם ההתקשרות ביניהם, שהיה בתוקף ביום 3 ביוני 2015, אלא אם כן הורה המפקח על הבנקים אחרת.

- הבנק רשאי לפנות ללקוח בעניין חידוש כרטיס אשראי רק בתוך 45 ימים שלפני המועד לסיום חוזה כרטיס האשראי, ואולם רשאי הוא לפנות ללקוח לפני התקופה האמורה, במקרים הבאים: (1) חל שינוי מהותי במצבו הכלכלי של הלקוח; (2) קיימת מניעה לשימוש בכרטיס האשראי הקיים. תנאי חוזה כרטיס האשראי החדש, יהיו זהים לתנאי חוזה כרטיס האשראי הקיים.
- מתום ארבע שנים מיום פרסום החוק, ועד תום שבע שנים ממועד פרסומו, סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות הבנק, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי האשראי של לקוחות הבנק, כפי שהיה בשנת 2015.
- במהלך תקופת המעבר, חברת כרטיסי חיוב רשאית לעשות שימוש בשמו של הלקוח, מענו ומספר הטלפון שלו, שהגיעו לידיה כדין לפני יום פרסום החוק או במהלך תקופת המעבר, אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב עבור בנק, וזאת לשם פנייה ללקוח לצורך הצעה למתן שירותים כמנפיק או לצורך הצעה למתן אשראי, אף ללא הסכמת הלקוח. ביקש לקוח מחברת כרטיסי חיוב שלא ייעשה שימוש במידע לגביו, לא תהיה רשאית החברה להחזיק במידע או לעשות בו שימוש.
- תאגיד בנקאי לא ימנע מגוף פיננסי העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב שמנפיק התאגיד הבנקאי, את האפשרות לתת שירותים פיננסיים, לרבות מתן אשראי, ללקוחות התאגיד הבנקאי, ולא יגביל גוף זה במתן שירותים כאמור.
- תאגיד בנקאי לא ישנה לרעה את תנאי הסכם ההתקשרות עם לקוח רק משום שהלקוח התקשר או מעוניין להתקשר בהסכם לקבלת שירותים מגוף פיננסי אחר.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, אם פנה לקוח לתאגיד בנקאי בבקשה להתקשר עמו בחוזה כרטיס אשראי או פנה תאגיד בנקאי ללקוח בהצעה להתקשרות, יפיץ התאגיד הבנקאי את כרטיסי האשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה. התאגיד הבנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם מנפיק בהסכם הפצה.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, תאגיד בנקאי יציג ללקוח לפי בקשתו מידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי החיוב של הלקוח. הצגת המידע על אודות עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב שהנפיק מנפיק אחר תהיה זהה להצגת המידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב שהנפיק התאגיד הבנקאי.
- שב"א - מבנה הבעלות במפעיל של מערכת הממשק (המערכת המבוקרת המהווה ממשק בין מנפיק לבין סולק לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב) ישתנה, כך שהחל מיום 1 ביוני 2017, שום אדם לא ישלוט או יחזיק יותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה במפעיל.
- עם זאת, מי שערב יום פרסום החוק, שלט או החזיק במפעיל יותר מ-10% כאמור, יהיה רשאי להמשיך לשלוט או להחזיק באותם אמצעי שליטה, עד תום ארבע שנים מיום פרסום החוק, ובלבד שבתקופה זו, אמצעי השליטה שהוא מחזיק מעל 10% לא יקנו לו זכויות ניהול, אלא זכויות הוניה בלבד.
- כמו כן מוצע, כי החל מתום שנה מיום פרסום החוק, יחולו על המפעיל הוראות לעניין מינוי דירקטורים, כהונתם והפסקת כהונתם, וזאת כל עוד משתתפים במערכת הממשק שולטים או מחזיקים ב-50% או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה, או כל עוד אין מערכת מתחרה.

נושאים נוספים, הכלולים בהצעת החוק:

- תוקם ועדה מייצגת שתעקוב אחר יישום החוק, במהלך שש שנים מיום פרסום החוק.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, אם ביקש לקוח מתאגיד בנקאי, כי מידע בדבר היתרה בחשבון העו"ש שלו בתאגיד הבנקאי יימסר לגוף פיננסי, מידי יום או מידי תקופה ארוכה יותר, ימסור התאגיד הבנקאי את המידע לאותו גוף.
- בנק יהיה רשאי לעסוק במכירה של שירותי מחשוב המשמשים בעיקרם את הבנק ותפעולם ובהשכרת מקרקעין המשמשים את הבנק לצרכי מחשוב ותפעול לשוכר שיעשה שימוש במקרקעין למטרה זו. המלצה זו נועדה לאפשר לבנקים ולגופים פיננסיים בעלי היקף פעילות צר, להתארח על מערכת של בנק קיים.

המלצות נוספות, הכלולות בדוח הוועדה:

- הנמכת החסמים הרגולטוריים לכניסת בנקים חדשים לתחום הקמעונאי.
- בתי השקעות, גופים מוסדיים, וחברות קשורות למוסדיים יתומרצו להציע לציבור הצרכנים אשראי קמעונאי.
- השלמת האסדרה שתחול על חברות מימון חוץ בנקאיות (לרבות P2P). חברות מפוקחות יוכלו להיות מקושרות למערכות התשלומים.
- העצמת התחרות בין בנקים קיימים - בנקים שאינם גדולים יורשו לשתף פעולה, בינם לבין עצמם וכן עם גופים חוץ בנקאיים אחרים, באיגום משותף של משאבי IT.
- קביעת אופק והקלות למתחרים חדשים - סיוע של המדינה במימון שירותי מחשוב וקביעת תנאים מקלים לאגודות אשראי, לרבות בכל הקשור לדרישות הון מינימאלי.
- קביעת זכות ללקוח ליצירת שעבוד נוסף לצורך קבלת אשראי ממממן נוסף, תוך איסור על הבנק המחזיק בשעבוד קיים, להתנות, מטעמים בלתי סבירים, על זכות הלקוח לשעבד שעבוד נוסף.
- קביעת ביטוח לפיקדונות המופקדים בבנקים - כל הבנקים יחויבו לכטח את הפיקדונות המופקדים בהם ברשות המבטחת. הפרמטרים של הביטוח ייקבעו, בין היתר, על בסיס רמת הסיכון של הבנק והסיכון הסיסטמי. תקבע תקרה להיקף הפיקדון המבטח של לקוח יחיד בכל בנק. במקביל תבחן הקמת סכמת הגנה לנכסי סיכון בגופים פיננסיים מפוקחים.
- אסדרת שירותי תשלום, בהתאם לעקרונות הנהוגים בעולם תוך התאמה לשוק המקומי, וקביעת תנאי הגישה למערכות התשלומים המבוקרות.
- לקוח יוכל לצרוך כל שירות בנקאי-פיננסי בתחומים של: אשראי, פיקדונות ותשלומים, גם לא מ"בנק האם" בו מתנהל חשבונו.
- בניית כלים טכנולוגיים לצרכן לצורך חיפוש והשוואת עלויות דיגיטלית.
- מתן הרשאה לגורם מפוקח לבצע shopping פיננסי עבור הלקוח.

בהמשך להמלצות הוועדה פורסמו ההוראות הבאות:

- בהתייחס להנמכת החסמים הרגולטוריים לכניסת בנקים חדשים לתחום הקמעונאי, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 14 ביוני 2016 טיוטת מתווה להקמת בנק חדש בישראל, הכוללת תשתית רגולטורית מקיפה ומקלה להקמת בנקים חדשים.
  - כחלק מקידום התחרות בשוק כרטיסי החיוב פרסם בנק ישראל ביום 18 ביולי 2016 פרוטוקול לביצוע עסקה בכרטיס חיוב ולשימוש בו. הפרוטוקול מבטא את ההיגיון העסקי והטכני שלפיו מבוצעות עסקאות בכרטיסי חיוב, ופרסומו נועד לאפשר לשחקנים נוספים לפעול במקטעים שונים של השוק.
  - בהתייחס לאסדרת שירותי התשלום, פרסם בנק ישראל ביום 31 ביולי 2016 את תנאי הגישה למערכות התשלומים המבוקרות.
- יישום ההמלצות דלעיל יחייב את הבנק למכור את החזקותיו בלאומי קארד. יישום מלוא ההמלצות עלול להביא לפגיעה משמעותית במקורות ההכנסה של הבנק, כמו גם ליצירת נחיתות בשל הוראות רגולטוריות, למול מתחרים בחלק מתחומי הפעילות.

הוועדה לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים - מסמך עקרונות לאסדרת שירותי התשלום

- ביום 5 באוקטובר 2016 פרסמה הוועדה לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים מסמך עקרונות לאסדרת שירותי התשלום. המסמך נועד להוות בסיס לתזכיר חוק שירותי תשלום.
- בהתאם למסמך העקרונות, שירותי התשלום שיוסדרו בתזכיר החוק הם: ניהול חשבון תשלום (חשבון עו"ש); ביצוע עסקות תשלומים מחשבון תשלום או לחשבון תשלום, כגון הפקדות, משיכות והעברות תשלומים; הנפקת אמצעי תשלום וסליקה של עסקות תשלום.
- אסדרת שירותי התשלום נועדה לאפשר לגופים חוץ-בנקאיים לנהל עבור לקוחותיהם חשבונות ולספק להם שירותי תשלום, לרבות הנפקת אמצעי תשלום, סליקה של עסקות תשלום והעברות תשלומים.

מסמך העקרונות מתייחס לשתי סוגיות עיקריות:

- א. רישוי פעילותם של גופים המעוניינים לספק שירותי תשלום.
  - ב. שמירת האינטרסים של לקוחות הגופים הנ"ל ובכלל זה, קביעת אחידות בתנאי השימוש ובהגנות הצרכניות ללקוחות, והבטחת כספי הלקוחות.
- עבודת הוועדה התבססה על הדירקטיבה האירופית לשירותי תשלום (PSD2) ובהתאמות הנדרשות לשוק המקומי.

תכנית האוצר - חיסכון ארוך טווח לילד

ביום 22 ביוני 2016 פרסם משרד האוצר את טיוטת תזכיר תקנות הביטוח הלאומי (חיסכון ארוך טווח לילד), התשע"ז-2016. בהתאם לתקנות, החל מינואר 2017, יפקיד המוסד לביטוח לאומי 50 ש"ח לחודש עבור כל ילד עד גיל 18, לחשבון חיסכון ייעודי על שמו.

התקנות פורסמו בהמשך לתיקון חוק הביטוח הלאומי מיום 30 בנובמבר 2015 שקבע, כי המוסד לביטוח לאומי יעביר בכל חודש בעד ילד שמשלמת עבורו קצבת ילדים סך 50 ש"ח לטובת חסכון ארוך טווח של הילד, והורה יהיה רשאי להורות למוסד לביטוח הלאומי להוסיף לחסכון זה כל חודש סכום נוסף מתוך סכום קצבת הילדים. על פי צו הביטוח הלאומי - (סכום החיסכון הנוסף), התשע"ז-2016, שפורסם ביום 5 בספטמבר 2015, הסכום הנוסף יעמוד על 50 ש"ח. טיוטת התקנות מתייחסת לדרך הבחירה בגוף, שינהל את החיסכון - קופת גמל או בנק, וכן לבחירת מסלולי השקעה.

ביום 26 בספטמבר 2016 פרסם משרד האוצר הזמנה להציע הצעות לבחירת בנקים וקופות גמל, כמנהלי כספי החיסכון ארוך הטווח.

תזכיר חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס') (קרנות סל), התשע"ז-2016.

ביום 6 באוקטובר 2016 פרסם משרד האוצר את תזכיר חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס') (קרנות סל), התשע"ז-2016.

במסגרת התזכיר מוצע להחיל את חוק השקעות משותפות בנאמנות גם על תעודות סל ותעודות על מטבע (ביחד להלן - "תעודות סל"), כך שייסגר הפער הרגולטורי הקיים כיום בין פעילות תעודות הסל לבין פעילות קרנות הנאמנות.

כמו כן מוצע להניח את התשתית המשפטית להקמתו של מוצר השקעה חדש, קרן נאמנות מסוג "קרן סל", הדומה לקרנות נאמנות נסחרות (ETF) המקובלות במדינות רבות בעולם, ולהסמיך את שר האוצר לקבוע אילו הוראות יחולו על קרנות הסל.

- מתן סמכות לרשות המסים הישראלית להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכם בינלאומי.

למידע נוסף ראה חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון 207), התשע"ז-2015.

- תינתן סמכות לשר האוצר במקרים מסוימים לקבוע הוראות בדבר מתן הודעה בידי מוסד פיננסי ישראלי ללקוחות על כך שהם עתידים להיכלל בדיווח לרשות מס זרה.

ב. תיקונים בחוק איסור הלבנת הון:

- מוסד פיננסי יהא רשאי לעשות שימוש בפרטי זיהוי שהגיעו אליו מתוקף חוק איסור הלבנת הון, תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, לצורך ה-FATCA או לשם קיום הסכם בינלאומי.

- התאמת המונח "שליטה" בחוק איסור הלבנת הון להמלצות הארגון הבין-לאומי למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור (Financial Action Task Force – FATF):

1. הבהרה כי יש צורך לאתר את היחיד שהוא בעל השליטה בתאגיד.

2. קביעת חזקה שלפיה די בהחזקה של 25% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד, במקום 50% הנדרשים כיום, כדי לראות את המחזיק כ"בעל שליטה", כשאינן אדם אחר המחזיק בשיעור גבוה יותר.

3. קביעה כי במקרים שבהם לא נמצא בעל שליטה יחיד, יראו כבעל השליטה את יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי, ואם אין נושאי משרה כאלה - נושא המשרה שיש לו שליטה אפקטיבית בתאגיד.

בחוק נקבע כי כניסתו לתוקף תהיה ביום פרסומן של התקנות אשר יותקנו מכוחו, למעט נושא העיצומים הכספיים ותיקון הגדרת "בעל שליטה" בחוק איסור הלבנת הון אשר ייכנסו לתוקף 6 חודשים מיום פרסומן התקנות. תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ז-2016, פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016. לצורך יישום החוק, נקבעה בהוראת שעה הגדרה לבעל שליטה, שתחול במהלך תקופה של שישה חודשים מיום התחילה.

תקן חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים-

Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information – OECD

ארגון ה-OECD פרסם תקן ליישום דיווח אחיד להחלפת מידע אוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). תקן זה נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות ה-OECD. המודל אושר עקרונית על ידי ועדת ה-G-20 בספטמבר 2013. ב-21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

תקן הדיווח מורכב משני חלקים:

1. מודל ה-CRS (Common Reporting Standard) המטיל חובת זיהוי ודווח על מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות פיננסיים ברי דיווח המוחזקים בהם. המודל קובע את המוסדות הפיננסיים הנדרשים לדווח, סוגי החשבונות שיש לדווח בגינם, סוג המידע שיועבר והליכי בדיקת הנאותות שעל המוסדות הפיננסיים ליישם.
2. מודל ה-CAA (Competent Authority Agreement) מודל המהווה את הבסיס להסכמים המשפטיים שייחתמו בין המדינות השונות לצורך החלפת המידע שיתקבל מהמוסדות הפיננסיים.

נכון להיום, מעל 90 מדינות התחייבו לאמץ את התקן, כאשר כ-60 מדינות התחייבו לאימוץ מוקדם של התקן (תחילת יישום עבורם ב-1 בינואר 2016, ודיווח ראשון בספטמבר 2017). ישראל אינה בין המאמצים מוקדם. במהלך חודש אוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר כי "ישראל תאמץ את הנוהל של חילופי מידע אוטומטיים אודות חשבונות פיננסיים לצורכי מס עד תום 2018". ב-24 לנובמבר 2015 ישראל הצטרפה לאמנה המולטיטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בענייני מס. ישראל הינה המדינה ה-91 אשר מצטרפת לאמנה. חתימה על האמנה מהווה צעד נוסף וחשוב לקראת אימוץ תקן ה-CRS בישראל וחיזוק מעמדה של ישראל כמי שפועלת לשיפור שקיפות גלובלית לצורכי מס.

ביום 13 במאי 2016 חתם מנהל רשות המסים, על הצטרפותה של ישראל להסכם רשויות מוסמכות ליישום האמנה המולטיטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי ("CRS") וליישום האמנה המולטיטרלית לדיווח בין מדינות ("CRS").

ההסכם והתקן קובעים בין היתר הוראות לגבי סוג המידע שהמדינות תעברנה, מועד העברת המידע והגופים הפיננסיים עליהם תחול חובת העברת המידע לרשויות המס. מועד תחילת היישום של ההסכם והתקן הינו 1 בינואר 2017 כאשר הדיווח הראשון על ידי מדינת ישראל צפוי בספטמבר 2018.

לצורך יישום התקן, חוקק ביום 26 בנובמבר 2015 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), אשר הסמיך את משרד האוצר לחתום על ההסכמים עם המדינות האחרות, לחייב את הגופים הפיננסיים להעביר המידע לרשות המיסים, ולהעביר את המידע למדינות הרלוונטיות.

לאומי ממשיך ליישם את דרישות ה-FATCA ולהיערך לעמידה בדרישות התקן לחילופי מידע אוטומטיים (CRS) של ה-OECD.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 10 בנובמבר 2016:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1	stable	A+	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	stable	A-	S&P	
F1	stable	A-	Fitch	
-	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

ב-5 בפברואר 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-15 במרס 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-30 במרס 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-1 באפריל 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג הבינלאומי של בנק לאומי ארה"ב, חברת בת של הבנק. הדירוג של בנק לאומי ארה"ב לטווח הארוך אושר ברמה של BBB+ ותחזית הדירוג אושרה כ-stable (יציב).

ב-7 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-21 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את הדירוג של מדינת ישראל והעלתה את תחזית הדירוג לחיובי מציב.

ב-5 באוגוסט 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-1 בספטמבר 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-26 בספטמבר 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-11 בנובמבר 2016, סוכנות הדירוג Fitch העלה את הדירוג של מדינת ישראל. הדירוג של מדינת ישראל לטווח הארוך הועלה ל A+ ולטווח הקצר ל F1+. תחזית הדירוגים עודכנה ל-stable (יציב).

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2016		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.63	2,075	231,949	3.64	2,154	240,039
בישראל					
4.34	236	22,105	4.01	229	23,188
מחוץ לישראל					
3.69	2,311	254,054	3.67	2,383	263,227
סך הכל ^(ד)					
אשראי למשלה					
4.64	5	438	4.49	6	543
בישראל					
-	-	-	-	-	22
מחוץ לישראל					
4.64	5	438	4.32	6	565
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
0.50	12	9,613	1.02	19	7,486
בישראל					
1.08	2	743	2.80	5	723
מחוץ לישראל					
0.54	14	10,356	1.17	24	8,209
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	7	26,053	0.11	9	32,991
בישראל					
(0.17)	(2)	4,824	0.07	1	6,083
מחוץ לישראל					
0.06	5	30,877	0.10	10	39,074
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.29	1	1,389	0.32	1	1,243
בישראל					
0.29	1	1,389	0.32	1	1,243
סך הכל					
אג"ח זמינות למכירה ^(ה)					
0.74	81	44,080	0.90	146	65,008
בישראל					
2.06	22	4,306	2.13	27	5,122
מחוץ לישראל					
0.85	103	48,386	0.99	173	70,130
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
0.91	24	10,592	0.26	8	12,103
בישראל					
-	-	330	9.63	2	86
מחוץ לישראל					
0.88	24	10,922	0.33	10	12,189
סך הכל					
2.79	2,463	356,422	2.67	2,607	394,637
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
			7,045 ^(ז)		
			6,979		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
			38,381 ^(ז)		
			33,210		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ח)					
2,463			401,848		
			2,607		
			434,826		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
3.23	258	32,308	3.03	264	35,224

הערות ראה עמוד 309.

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2016		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.53)	(293)	221,799	(0.58)	(346)	238,294
בישראל					
(0.02)	(3)	59,660	(0.03)	(6)	70,744
לפי דרישה					
(0.71)	(290)	162,139	(0.81)	(340)	167,550
לזמן קצוב					
(0.83)	(32)	15,432	(0.76)	(34)	17,920
מחוץ לישראל					
(0.33)	(2)	2,452	(0.18)	(2)	4,360
לפי דרישה					
(0.92)	(30)	12,980	(0.95)	(32)	13,560
לזמן קצוב					
(0.55)	(325)	237,231	(0.59)	(380)	256,214
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.51)	(1)	158	(2.75)	(1)	147
בישראל					
-	-	487	-	-	551
מחוץ לישראל					
(0.62)	(1)	645	(0.57)	(1)	698
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	-	-	-	8
בישראל					
-	-	-	-	-	8
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.29)	(4)	5,514	(0.26)	(3)	4,696
בישראל					
-	-	30	-	-	21
מחוץ לישראל					
(0.29)	(4)	5,544	(0.25)	(3)	4,717
סך הכל					
ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.63)	(1)	630	(0.59)	(1)	672
בישראל					
(0.63)	(1)	630	(0.59)	(1)	672
סך הכל					
אגרות חוב					
(4.85)	(257)	^(א) 21,598	(4.27)	(252)	23,980
בישראל					
(4.85)	(257)	21,598	(4.27)	(252)	23,980
סך הכל					
(0.88)	(588)	265,648	(0.89)	(637)	286,289
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		^(א) 72,330			80,462
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		^(א) 7,215			6,496
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		29,010			31,225
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(588)		374,203	(637)		404,472
סך כל ההתחייבויות					
		27,644			30,354
סך כל האמצעים ההוניים					
(588)		401,847	(637)		434,826
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.91	1,875		1.78	1,970	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
2.05	1,649	324,114	1.95	1,740	359,413
בישראל					
2.83	226	32,308	2.64	230	35,224
מחוץ לישראל					
2.12	1,875	356,422	2.01	1,970	394,637
סך הכל					
(0.80)	(32)	15,949	(0.74)	(34)	18,492
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

הערות ראה עמוד 309.

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2016		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ^(ב)	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ^(ב)	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(א)					
3.32	5,644	227,288	3.29	5,885	239,641
בישראל					
3.94	673	22,864	4.02	693	23,096
מחוץ לישראל					
3.38	6,317	250,152	3.35	6,578	262,737
סך הכל ^(א)					
אשראי לממשלה					
3.64	12	442	3.72	13	468
בישראל					
-	-	17	-	-	7
מחוץ לישראל					
3.50	12	459	3.67	13	475
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
0.65	48	9,891	0.83	50	8,036
בישראל					
1.54	11	953	2.50	13	696
מחוץ לישראל					
0.73	59	10,844	0.96	63	8,732
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.14	28	27,013	0.11	26	32,640
בישראל					
0.08	3	4,855	0.07	3	5,520
מחוץ לישראל					
0.13	31	31,868	0.10	29	38,160
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.22	3	1,787	0.18	2	1,488
בישראל					
0.22	3	1,787	0.18	2	1,488
סך הכל					
אג"ח זמינות למכירה ^(א)					
0.77	240	41,365	0.94	422	60,228
בישראל					
1.60	56	4,672	2.00	74	4,935
מחוץ לישראל					
0.86	296	46,037	1.02	496	65,163
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(א)					
0.72	61	11,260	0.60	48	10,764
בישראל					
1.74	4	308	19.49	7	49
מחוץ לישראל					
0.75	65	11,568	0.68	55	10,813
סך הכל					
2.58	6,783	352,715	2.50	7,236	387,568
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
^(א) 6,134			6,114		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
^(א) 42,936			36,926		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(א)					
6,783	401,785		7,236	430,608	
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
2.97	747	33,669	3.08	790	34,303

הערות ראה [עמוד 309](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2016		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.41)	(688)	221,478	(0.47)	(848)	239,952
					בישראל
(0.02)	(10)	59,557	(0.02)	(10)	71,383
					לפי דרישה
(0.56)	(678)	161,921	(0.66)	(838)	168,569
					לזמן קצוב
(0.75)	(93)	16,513	(0.77)	(96)	16,614
					מחוץ לישראל
(0.25)	(5)	2,714	(0.22)	(6)	3,633
					לפי דרישה
(0.85)	(88)	13,799	(0.93)	(90)	12,981
					לזמן קצוב
(0.44)	(781)	237,991	(0.49)	(944)	256,566
					סך הכל
פיקדונות הממשלה					
(2.71)	(3)	147	(2.62)	(3)	153
					בישראל
-	-	401	-	-	602
					מחוץ לישראל
(0.73)	(3)	548	(0.53)	(3)	755
					סך הכל
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	-	-	-	3
					בישראל
-	-	-	-	-	3
					סך הכל
פיקדונות מבנקים					
(0.29)	(11)	5,006	(0.24)	(8)	4,465
					בישראל
-	-	43	-	-	17
					מחוץ לישראל
(0.29)	(11)	5,049	(0.24)	(8)	4,482
					סך הכל
ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.40)	(3)	1,009	(0.31)	(2)	854
					בישראל
(0.40)	(3)	1,009	(0.31)	(2)	854
					סך הכל
אגרות חוב					
(3.79)	(594)	^(א) 21,018	(3.40)	(620)	24,429
					בישראל
-	-	^(א) -	-	-	-
					מחוץ לישראל
(3.79)	(594)	21,018	(3.40)	(620)	24,429
					סך הכל
(0.70)	(1,392)	265,615	(0.73)	(1,577)	287,089
					סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		71,020			78,611
		^(א) 6,766			6,152
		^(א) 31,160			29,237
					פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
					זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
					התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)
(1,392)	374,561		(1,577)	401,089	סך כל ההתחייבויות
		27,225		29,520	סך כל האמצעים ההוניים
(1,392)	401,786		(1,577)	430,609	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
1.88	5,391		1.76	5,659	פער הריבית
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.98	4,737	319,046	1.88	4,965	353,265
					בישראל
2.60	654	33,669	2.71	694	34,303
					מחוץ לישראל
2.04	5,391	352,715	1.95	5,659	387,568
					סך הכל
(0.73)	(93)	16,957	(0.74)	(96)	17,233
					סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל

הערות ראה [עמוד 309](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2016		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
מטבע ישראלי צמוד מדד					
4.49	577	52,285	4.70	600	51,941
					סך נכסים נושאי ריבית
(3.72)	(384)	41,869	(3.56)	(359)	40,828
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.77			1.14		
					פער הריבית
מטבע ישראלי לא צמוד מדד					
2.54	1,426	227,027	2.38	1,503	254,690
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.29)	(126)	173,644 ⁽¹⁾	(0.35)	(163)	184,940
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.25			2.03		
					פער הריבית
מטבע חוץ					
1.82	202	44,802	1.83	240	52,782
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.56)	(46)	34,186 ⁽¹⁾	(0.77)	(81)	42,029
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.26			1.06		
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
2.75	2,205	324,114	2.63	2,343	359,413
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.90)	(556)	249,699 ⁽¹⁾	(0.90)	(603)	267,797
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.85			1.73		
					פער הריבית

הערות ראה [עמוד 309](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2016		
שיעור הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.08	1,220	53,080	3.20	1,227	51,380
					סך נכסים נושאי ריבית
(2.46)	(800)	⁽¹⁾ 42,656	(2.47)	(780)	42,291
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.62			0.73		
					פער הריבית
מטבע ישראלי לא צמוד מדד					
2.56	4,189	218,760	2.40	4,504	250,707
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.29)	(373)	⁽¹⁾ 168,824	(0.34)	(467)	185,562
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.27			2.06		
					פער הריבית
מטבע חוץ					
1.77	627	47,206	1.87	715	51,178
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.45)	(126)	37,178	(0.74)	(234)	42,003
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.32			1.13		
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
2.53	6,036	319,046	2.44	6,446	353,265
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.70)	(1,299)	⁽¹⁾ 248,658	(0.73)	(1,481)	269,856
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.83			1.71		
					פער הריבית

הערות ראה [עמוד 309](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית (המשך)

2016 לעומת 2015		2016 לעומת 2015	
לתשעה חודשים		לשלושה חודשים	
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
שינוי נטו	שינוי ^(ה)	שינוי נטו	שינוי ^(ה)
מחיר	כמות	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית			
אשראי לציבור			
241	(62)	79	6
בישראל		73	
20	13	(7)	(18)
מחוץ לישראל		11	
261	(49)	72	(12)
סך הכל		84	
נכסים נושאי ריבית אחרים			
169	61	59	16
בישראל		43	
23	20	13	8
מחוץ לישראל		5	
192	81	72	24
סך הכל		48	
453	32	144	12
סך כל הכנסות הריבית		132	
התחייבויות נושאות ריבית			
פיקדונות הציבור			
160	95	65	53
בישראל		24	
3	2	1	(3)
מחוץ לישראל		5	
163	97	66	55
סך הכל		29	
התחייבויות נושאות ריבית אחרות			
22	(36)	(6)	(20)
בישראל		14	
22	(36)	(6)	(20)
סך הכל		14	
185	61	124	49
סך הכל הוצאות הריבית		43	

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכח/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 619 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2015 - 485 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של שלושה חודשים ותשעה חודשים בסך של 125 מיליון ש"ח (227 מיליון ש"ח בהתאמה, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור 30 בספטמבר 2015 - 117 מיליון ש"ח 366 מיליון ש"ח בהתאמה).
- (י) סוג מחדש.